

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący)

SSN Marta Romańska

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa R. sp. z o.o.

przeciwko P. P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 29 kwietnia 2016 r.,

zażalenia pozwanego na wyrok Sądu Okręgowego w R.

z dnia 17 grudnia 2015 r.,

**uchyła zaskarżony wyrok pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu
kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2015 r. Sąd Rejonowy w R. oddalił w całości powództwo R. spółki z o.o. przeciwko P. P. o zapłatę kwoty 25.988,36 złotych stanowiącej wartość wadliwych woreczków do lodu, które powód zamówił u pozwanego oraz kosztów ich transportu a nadto na dochodzoną kwotę składało się 5000 złotych tytułem kary umownej za naruszenie warunków jakościowych produktów.

Zdaniem Sądu Rejonowego powódka nie przedstawił żadnego dowodu, który mógłby w sposób nie budzący wątpliwości wykazać, że woreczki lodu wyprodukowane przez pozwanego były wadliwe.

W apelacji od tego wyroku powódka zarzuciła między innymi nieuzasadnione pominięcie zgłoszonego wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu badania opakowań na okoliczność jakości woreczków do lodu dostarczonych przez pozwanego. W apelacji powódka ponowiła ten wniosek dowodowy.

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Sąd Okręgowy uznał za zasadny zarzut dotyczący oddalenia wniosku dowodowego. Tym samym co najmniej przedwczesne było uznanie, że powód nie wykazał zasadności roszczenia. Sąd Okręgowy zwrócił też uwagę na konieczność zakwalifikowania prawnego roszczeń powoda, co powinien dokonać Sąd Rejonowy po uprzednim uzupełnieniu postępowania dowodowego o dowód z opinii biegłego i ponownej ocenie zebranego materiału dowodowego. Według tego Sądu w ten sposób nie doszło do rozpoznania istoty sporu oraz niezbędne jest w zasadzie w całości od podstaw dokonanie ustaleń stanu faktycznego.

W zażaleniu na wyrok Sądu Okręgowego pozwany zarzucił naruszenie art. 385, 386 § 4 i 6 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że kontrola, której dokonuje Sąd Najwyższy, rozpatrując zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji, tj. zażalenie określone w art. 394¹ § 11 k.p.c., ma charakter formalny i odnosi się do przesłanek uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji. W postępowaniu wszczętym w wyniku wniesienia zażalenia na podstawie art. 394¹ § 11 k.p.c. Sąd Najwyższy bada jedynie poprawność zastosowania art. 386 § 2 i 4 k.p.c. przez sąd drugiej instancji, innymi słowy, bada, czy rzeczywiście wystąpiły wskazane przez sąd drugiej instancji przesłanki uchylenia zaskarżonego wyroku, którymi zgodnie z art. 386 § 2 i 4 k.p.c. mogą być: nieważność postępowania, nierozpoznanie przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy, konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji ma służyć skontrolowaniu, czy zostało ono prawidłowo wydane w jednej z sytuacji przewidzianych w art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Przedmiotem oceny Sądu Najwyższego nie są natomiast zasadność roszczenia i stanowisko zajęte przez sąd drugiej instancji co do meritum sprawy. Zażalenie wniesione na podstawie art. 394¹ § 11 k.p.c. nie jest środkiem prawnym służącym kontroli materialnoprawnej podstawy wyroku (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12; z dnia 7 marca 2013 r., II CZ 193/12, niepubl.; z dnia 24 maja 2013 r., V CZ 156/12, niepubl.; z dnia 20 września 2013 r., II CZ 51/13, niepubl.; z dnia 15 maja 2014 r., II CZ 17/14, niepubl.; z dnia 2 października 2014 r., IV CZ 68/14, niepubl.; z dnia 3 października 2014 r., V CZ 61/14, niepubl.).

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c., poza wypadkami określonymi w § 2 i 3, sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że przewidziane w art. 386 § 4 k.p.c. przesłanki uchylenia orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie powinny być interpretowane rozszerzająco (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2013 r., III CZ 51/13, niepubl.; z dnia 7 marca 2013 r., II CZ 193/12, niepubl.).

Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku uzasadnia stwierdzenie, że żadna z przytoczonych przez Sąd drugiej instancji okoliczności nie wyczerpuje przesłanek uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji określonych w art. 386 k.p.c. Przede wszystkim należy odrzucić zasadniczą podstawę kasatoryjnego wyroku przyjętą przez Sąd pierwszej instancji, jaką miało być nieprzeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. W ten sposób mogłoby dojść jedynie do uzupełnienia przeprowadzonego już postępowania dowodowego. Przesądza to o wadliwości zastosowania tego przepisu przez Sąd odwoławczy. Po zmianie art. 386 § 4 k.p.c. z dniem 1 stycznia 2000 r. nawet potrzeba znacznego uzupełnienia postępowego dowodowego nie może stanowić podstawy do wydania przez sąd drugiej instancji orzeczenia kasatoryjnego; może nią być - jak wynika jednoznacznie z obecnego brzmienia tego przepisu, oprócz nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy - tylko konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (zob. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2014 r., III CZ 3/14, niepubl.).

Ponieważ Sąd drugiej instancji uznał, że doszło także do nierozpoznania istoty sporu celowe jest zwrócenie uwagi, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, nierozpoznanie istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji następuje wówczas, gdy sąd nie odniósł się do tego co było przedmiotem sprawy, gdy zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo oceny merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. m. in. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 9 stycznia 2001 r., I PKN 642/00, OSNAPIUS 2002, nr 17, poz. 409; z dnia 5 lutego 2002 r., I PKN 845/00, OSNP 2004, nr 3, poz. 46, z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003, nr 3, poz. 36; z dnia 25 listopada 2003 r., II CK 293/02 niepubl.; z dnia 24 marca 2004 r., I CK 505/03; Monitor Spółdzielczy 2006, nr 6, s. 45; z dnia 16 czerwca 2011 r., I UK 15/11, OSNP 2012, nr 15-16, poz. 199; z dnia 8 maja 2014 r., V CZ 31/14, niepubl.; z dnia 27 czerwca 2014 r., V CZ 45/14, niepubl.).

Stwierdzenie przez Sąd odwoławczy konieczności zakwalifikowania prawnego roszczeń powoda również nie usprawiedliwia wydania wyroku kasatoryjnego, zamiast - co powinno być regułą - wyroku reformatoryjnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone orzeczenie na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. pozostawiając, zgodnie z art. 108 § 2 w zw. z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c., orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego sądowi, który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.

aj

kc